

A Fővárosi Ítéltábla a Budaházi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Budaházi János ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve(**I. rendű felperes címe**) I. rendű, II. rendű felperes neve(**II. rendű felperes címe**) II. rendű és III. rendű felperes neve(**III. rendű felperes címe**) III. rendű felpereseknek – az Imre Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve(**I. rendű alperes címe**) I. rendű és az II. rendű alperes neve(**II. rendű alperes címe**) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. január 31. napján meghozott 27.P.20.730/2016/17. számú ítélete ellen a felperesek részéről 20. és 22. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. és a II. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 101.600 (százegyezer-hatszáz) forint másodfokú perköltséget és térítsenek meg az államnak külön felhívásra 261.100 (kétszázhatvanegyezer-száz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek pontosított keresetükkel kérték annak megállapítását, hogy az I. rendű alperessel 2008. április 24-én megkötött közjegyzői okiratba foglalt, önálló zálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdése, 213. § (1) bekezdés a), b), c), d) és e) pontja, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. § (2) bekezdése, 210. § (1) bekezdése 227. § (2) bekezdése, illetve 209. §-a és 209/A. §-a alapján érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérték a szerződés határozathozatalig terjedő időre való hatályossá nyilvánítását annak megállapításával, hogy a felperesek tartozásának összege 3.264.119 forint. Keresetük indokaként előadták, hogy a perbeli szerződés nem minősülhet kölcsönnek, mert az valójában pénzpiaci, tőzsdei befektetésre irányult. A szerződés nem tartalmazza a kölcsön devizában kifejezett összegét, míg a törlesztőrészleteket csak svájci frankban rögzíti, holott forintban kellett volna teljesíteniük, de nem tudható, hogy ezt milyen árfolyamon átszámítva határozták meg. A szerződés nem foglalja magába továbbá a teljes hiteldíjmutató (a továbbiakban: THM) és az ügyleti kamatláb pontos meghatározását és a kezelési költséget. Érvelésük szerint az előbbi hiányosságok a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés megjelölt alpontjain alapuló érvénytelenségét eredményezi. A szerződés megkötése során az alperesek elmulasztottak eleget

tenni tájékoztatási kötelezettségüknek, ezért a felperesek számára a szerződésből rájuk háruló terhek és kockázatok feltáratlanok maradtak. Állításuk szerint a II. rendű alperes szerződéskötés során eljáró ügyintézője arról tájékoztatta őket, hogy az árfolyamkockázat minimális, így csak e tájékoztatás szerinti árfolyam-emelkedés terhelheti őket. Megítélésük szerint az árfolyam-kockázat rájuk való áthárítása, illetve az arról való külön tájékoztatás hiánya a szerződés tisztességtelenségen alapuló semmisségét eredményezi. Hivatkoztak arra is, hogy az üzletszabályzatok nem váltak a szerződés részévé, ezért azokat nem lehet figyelembe venni.

Az alperesek a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérték. A II. rendű alperes azzal védekezett, hogy vele szemben a felpereseknek keresetösségi joga nincs, mert az I. rendű alperes meghatalmazottjaként járt el a szerződés megkötése során. Állították, hogy az üzletszabályzat és a hirdetmény a szerződés részévé vált, mert azt a felperesek a szerződés V.4. pontja szerint kifejezett nyilatkozatukkal elfogadták, magukra nézve kötelezőnek ismerték el. Ahhoz, hogy az üzletszabályzat a szerződés részévé váljon, nem volt szükség az azt magába foglaló okirat átadására és aláírására. Állításuk szerint az I. rendű alperes a kockázatteltérő nyilatkozatban a 2/2014. Polgári Jogegységi határozatban foglaltaknak megfelelően tájékoztatta a felpereseket az árfolyamkockázatról és a banki ügyintéző sem adhatott az okiratoktól eltérő tartalmú tájékoztatást. A szerződés tartalmazza a kölcsön összegét forintban és a deviza összeg kiszámításának módját, így a szerződés tárgyának meghatározása megfelel a 6/2013. Polgári Jogegységi határozatban foglaltaknak. A szerződés megfelelően magában foglalja az induló törlesztőrészlet összegét, a forint összeg kiszámításának módját, viszont nem volt a szerződéskötéskor lehetőség annak meghatározására, hogy a türelmi idő leteltével mennyi lesz a törlesztőrészletek összege.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az I-III. rendű felperesek keresetét elutasította és kötelezte az I-III. rendű felpereseket egyetemlegesen az I. és a II. rendű alperes mint egyetemleges jogosultak részére 325.120 forint perköltség 15 napon belüli megfizetésére, valamint külön felhívásra az államnak 420.000 forint kereseti illeték megfizetésére.

Az ítélet indokolásában megállapította, hogy a szerződés megkötése során a II. rendű alperes mint az I. rendű alperes meghatalmazottja járt el, ezért a szerződésből a II. rendű alperesnek sem jogai, sem kötelezettségei nem keletkeztek, ezért a felperesek kereseti kérelmét a II. rendű alperessel szemben érdemi vizsgálat nélkül el kellett utasítani. A felperesek előadása és az okiratok tartalma alapján megállapította, hogy az I. rendű alperes üzletszabályzatai és a hirdetmények a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerint a szerződés részévé váltak, amihez nem volt szükség sem az üzletszabályzat adósok általi átvételére, sem pedig aláírására, mert lehetőségük volt az üzletszabályzat és a hirdetmény tartalmának megismerésére. A kölcsönszerződés írásba foglalása megtörtént, az a Hpt. 210. §-ában foglalt feltételeknek megfelel, a felperesek az alakítás megsértésére alappal nem hivatkozhattak. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amelynek az a lényege, hogy a kirovó és lerovó pénznem egymástól eltér, a felperesek tudomással bírtak arról, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról napra változik, ezért az esedékesség napján fizetendő törlesztőrészlet forintösszege előre nem megállapítható. A szerződés a 6/2013. PJE határozat III/1. pontjának megfelelően tartalmazza a kölcsön és a törlesztőrészlet összegét is, illetve a törlesztőrészlet kiszámításának módját. A felperesek álláspontjától eltérően a folyósított összeg devizában, illetve a törlesztő részletek forintban való feltüntetése nem szükséges, elég az is, ha azok a szerződés alapján kiszámíthatók. A perbeli szerződés rögzíti a lerovó pénznem, azaz a forintban folyósítandó kölcsön összegét, valamint a forint összeg kiszámításának módját, ezért bár nem számszerűen, de a szerződés alapján kiszámítható módon meghatározásra került a kölcsön és a törlesztőrészletek összege forintban, illetve devizában is, így a szerződés kielégíti a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjában előírt

követelményeket. A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja a kölcsönszerződés megkötésekor fizetendő törlesztőrészlet meghatározását, nem pedig a futamidő minden egyes törlesztőrészletének meghatározását kívánja meg, amire egyebekben az adott szerződéses konstrukcióból adódóan nem is volt mód. A szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján sem érvénytelen, a Hpt. 2. számú melléklet III.7. pontja és 212. §-a lehetőséget adott az alperesnek kezelési költség kikötésére kamat, díj és költség felszámítására, amit a perbeli kölcsönszerződés megfelelően tartalmaz.

A 2/2014. Polgári Jogegységi határozat 1. pontjára utalással megállapította, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat, illetve az üzletszabályzat VII. pontja egyértelműen rögzítette, hogy az árfolyam változásából eredően kockázat áll fenn, amely a felpereseket terheli. A szerződés figyelmes elolvasása esetén a felpereseknek fel kellett volna ismerniük, hogy a szerződésből eredő fizetési kötelezettségük előre nem látható mértékben is megnövekedhet. A felperesek az alperesi hitelügyintézők tanúvallomásával szemben nem bizonyították, hogy nem volt megismerhető számukra az árfolyamváltozás kockázata, illetve annak fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatása. Az elsőfokú bíróság utalt a 6/2013. PJE határozatra, amely szerint a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás irányára, mértékére és a kockázat valószínűségére, mivel hosszú távú szerződések esetén ezek a körülmények nem láthatóak pontosan előre. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek érvényes deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amely nem minősül a tőkepiacról szóló törvény szerinti befektetésnek. Az Európai Unió Bírósága C-312/14. számú ítéletére hivatkozva kifejtette, hogy nem tekinthetők befektetési szolgáltatásnak vagy tevékenységnek a deviza alapú kölcsönszerződés rendelkezése értelmében végrehajtott olyan árfolyamműveletek, amelynek során a kölcsön összegét, illetve a törlesztőrészletek összegét a deviza árfolyam alapján határozzák meg. Az elsőfokú bíróság a 6/2013. Polgári Jogegységi határozat III.2. pontja alapján azt is megállapította, hogy a szerződés nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe és nem irányul lehetetlen szolgáltatásra, és a felperes által felhozott okokból (jogosulatlan pénzváltási tevékenység) a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján sem semmis.

A felperesek az ítélet elleni fellebbezésükben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset teljesítését. Előadták, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perekben valamennyi szerződő fél perbenállása kötelező, ezért a II. rendű alperes perbevonása szükséges és jogszerű volt. Érvelésük szerint a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatás nem elégséges, mert nem tartalmazza világosan és érthetően, hogy a deviza alapú hitelszerződés milyen kockázatot jelent. Az alperesi tájékoztatás akkor lehetett volna érthető és világos, ha tartalmazza, hogy az árfolyamváltozás kockázata korlátlan, illetve hogy az árfolyam akár a többszörösére is emelkedhet. A perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat alapján egy átlagos fogyasztó számára világosan és egyértelműen nem vonható le az a következtetés, hogy az árfolyamváltozásnak a törlesztőrészletekre milyen következményei lesznek. A kockázatfeltáró nyilatkozat elsősorban a japán jen alapú és a rövid lejáratú szerződések kockázatát emelte ki, amelyre tekintettel a felperesek alappal gondolhatták, hogy a svájci frank alapú hosszú lejáratú hitelek árfolyamkockázata minimális lehet. Megfelelő tájékoztatás hiányában a felperesek nem voltak abban a helyzetben, hogy felmérhessék a kölcsönszerződésből a teljes futamidőre rájuk háruló terheket és kockázatokat, amelynek ismeretében a kölcsönszerződést nem írták volna alá. Az árfolyamkockázat felperesekre történő áthárítása, illetve az erről való külön tájékoztatás hiánya a Ptk. 209. és 209/A. §-a alapján tisztességtelenség folytán a teljes szerződés semmisségét eredményezi. Hivatkoztak arra is, hogy a szerződéskötés során azt sem magyarázták el nekik, hogy a futamidő első időszakában türelmi időt kapnak, ehhez képest úgy gondolták, hogy minden hónapban a tőkeösszeget is törlesztik. A szerződés a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése, valamint a Ptk. 205. § (3) bekezdése megsértése miatt a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében is

érvénytelen. A kölcsönszerződés nem tartalmazza továbbá a kölcsön összegét és a törlesztőrészletek összegét, az ügyleti kamatot és a THM-et sem, ezért az 1/2016. Polgári Jogegységi határozat alapján, illetve a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c), e) pontja alapján is semmis. A felperesek álláspontja szerint az alperes a szerződés megkötésével megsértette a Ptk. 4. § szerinti jóhiszeműség és tisztesség követelményét, amely folytán a szerződés jóerkölcsbe ütközik, hivatkoztak továbbá érvénytelenségi okként a Ptk. 210. § (1) bekezdésére, 217. § (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 227. §-ára.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását annak helyes indokaira tekintettel. Kiemelték, hogy a II. rendű alperes nem szerződő fél, ezért vele szemben a felpereseknek keresetösségi joga nincs. A felperesek a szerződés megkötése előtt aláírták a kockázattartó nyilatkozatot, amelyből tájékoztatást kaptak az árfolyamváltozásból eredő kockázatról. A nyilatkozat rögzíti, hogy a változás bármilyen mértékű és irányú lehet, amelynek kockázatát a felperesek kötelesek viselni. A tájékoztatás a 6/2013. Polgári Jogegységi határozat III/3. pontja alapján az árfolyamváltozás várható irányára és előre nem látható mértékére nem terjedhet ki. A szerződés az adóst terhelő árfolyamkockázat miatt a 6/2013. Polgári Jogegységi határozat 2. pontja értelmében nem ütközik jogszabályba, nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe, nem uzsorás, nem irányul lehetetlen szolgáltatásra és nem színlelt. A Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjára irányuló felperesi hivatkozással összefüggésben utaltak az 1/2016. számú Polgári Jogegységi határozatban foglaltakra, amely szerint a szerződés megfelel a Hpt. rendelkezéseinek, ha a kölcsön és a törlesztőrészletek összege a szerződés alapján kiszámítható.

A per másodfokú tárgyalásának felfüggesztését követően folytatódott eljárásban az alperesek Pf.3. sorszámú beadványukban kifejtették, hogy az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ítéletében (a továbbiakban: „Ilyés”-ítélet) foglaltakra figyelemmel, kizárólag a kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó feltételei, illetve a tájékoztatás tartalmának tisztességtelensége vizsgálható, amit továbbra is a Kúria korábbi jogegységi határozataiban kifejtett elvi iránymutatások figyelembevételével kell megítélni. Az alperesek álláspontja szerint az árfolyamkockázat világossága és érthetősége megítélésakor kizárólag a tájékoztatás tartalma körében kell vizsgálnodni, az utólag semmisnek mondott feltételek vonatkozásában nem lehet az átlagos fogyasztó kockázatra vonatkozó tudatállapotát felmérni. A 2/2014. Polgári Jogegységi határozattal összhangban a vizsgálatnak kifejezetten arra a kérdésre kell összpontosítania, hogy a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Kiemelték, hogy a Kúria a perbelivel azonos tartalmú tájékoztatást felülvizsgálati eljárásban már vizsgálta és a Pfv.V.20.348/2017/5. számú ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy a törlesztőrészletek forint összege – nem csupán az aktuális árfolyam – gyakorlatilag korlátlan mértékben változhat, amellyel számolniuk kellett, így egyértelműen kitűnt, felismerhető volt számukra, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őket terheli, és hogy az árfolyam rájuk nézve kedvező változásának nincs felső határa. Ebből azt a következtetést vont le, hogy a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

A felperesek a Pf.4. sorszámú beadványukban az EUB C-186/16. számú ítélete 50. pontjából azt a következtetést vonták le, hogy a tájékoztatásnak nemcsak az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, hanem az árfolyamváltozás kiváltó okára is ki kell terjednie, beleértve annak kezelhetőségét, hiszen a devizakockázatot a devizapiacra jelentkező körülmények idézik elő, amit a pénzügyi szolgáltató ismer és kezel, és amiről a fogyasztónak tájékoztatás hiányában nincs valódi ismerete. Az a tájékoztatás, ami csak az árfolyamváltozás lehetőségéről ad alakilag és nyelvtanilag érthető felvilágosítást, nem felel meg az irányelvben megfogalmazott fokozott védelmi

követelményeknek. Ráadásul a tájékoztatásnak olyan időpontban kell megtörténnie, hogy a fogyasztónak reális lehetősége legyen annak mérlegelésére, hogy megkötí-e a szerződést vagy sem. A fogyasztó nem láthatja át szerződésének működési mechanizmusát, azt, hogy a kötelezettség teljesítése milyen – a bank által egyébként ismert és kezelt – pénzügyi folyamatok függvényében változik, így nem tudja felmérni, hogy a jövedelmi és vagyoni viszonyai lehetővé teszik-e számára a szerződés teljesítését. Hangsúlyozták, hogy a 93/13/EGK irányelv Melléklet i) pontja szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, aminek tárgya vagy hatása az, hogy a fogyasztó visszavonhatatlanul vállal olyan kötelezettséget, amelynek alapos megismerésére a szerződés megkötése előtt nem volt lehetősége. Az alapos megismerés adott esetben az árfolyamkockázat mibenlétének, piaci megnyilvánulásainak, a kockázat kezelhetőségének és módszereinek megismerését is magában foglalja. A szerződés megkötése előtt a bank fel tudta mérni, hogy az adott konstrukció számára veszteséget nem okozhat, a fogyasztó azonban az ügyletben rejlő kockázatot nem. Az „Ilyés”-ítélet alapján kiemelték, hogy a pénzügyi intézmények kötelesek teljes körű tájékoztatást nyújtani ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntést hozhassanak. Ez magában foglalja azt is, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek a konkrét tartalma vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára. Mindez azt jelenti, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára nem csupán annak felismerésére kell lehetőséget biztosítani, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartása szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeinek értékelésére is. Az adott szerződésbe foglalt tájékoztatás az előbbi szempontoknak nem felel meg.

Indítványozták a per másodfokú tárgyalásának felfüggesztését az EUB előtt C-621/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig azzal az indokkal, hogy a perbeli szerződés alapján kezelési költséget kell fizetniük, amely kikötés a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen, hiszen a kezelési költség ellenében az alperes szolgáltatást nem nyújt, másrészt pedig a teljes tökeösszegre felszámított kezelési költség aránytalanul magas. A bíróságnak mindezt hivatalból észlelnie kell és miután a kereset lényege az alperes tisztességtelen eljárásának megállapítása, valamint a Hpt. megfelelő fogyasztóvédelmi rendelkezéseinek megsértése, az előzetes döntéshozatalra feltett jogkérdés teljes mértékben megegyezik a jelen perben eldöntendő azon jogkérdéssel, hogy tisztességes-e a kezelési költség felszámítása.

Az alperesek az eljárás felfüggesztése iránti kérelem elutasítását indítványozták, mert álláspontjuk szerint a per az irányadó jogszabályok és az 1/2016., valamint 6/2013. számú Polgári Jogegységi határozatok alapján érdemben elbírálható. A felperesek az elsőfokú eljárásban a kezelési költség fizetését előíró szerződési feltétel tisztességtelenségét nem állították, a másodfokú eljárásban előterjesztett kérelem a keresetváltoztatás tilalmába ütközik, így alappal nem hivatkozhatnak a kezelési költség tisztességtelenségére. Az előzetes döntéshozatali eljárás más pénzügyi intézet által, eltérő feltétellel kikötött kezelési költség tárgyában van folyamatban, így az előzetes döntéshozatali eljárás eredménye a felek között létrejött szerződés érvénytelenségére egyébként sem hat ki.

A Fővárosi Ítéletábrla teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A per másodfokú tárgyalásának az EUB előtt C-621/17. számon, a kezelési költség tárgyában folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel való felfüggesztését az ítéletábrla nem látta szükségesnek. Az EUB az „Ilyés”-ítéletben valóban kifejtette – megerősítve a korábbi álláspontját –, hogy van hivatalbóli eljárási kötelezettsége a nemzeti bíróságoknak, vagyis nem kell, hogy a felperes a keresetében kifejezetten hivatkozzon valamely szerződési feltétel

tisztességtelenségére ahhoz, hogy ezt a bíróság vizsgálhassa a tisztességes eljáráshoz kapcsolódó követelmények betartása mellett. Ennek korlátját azonban az jelenti, hogy a felperesnek legyen teljesíthető keresete, mert egy nem teljesíthető kereset helyébe a bíróság hivatalból sem tehet egy másik keresetet. A kereset elutasítása esetén fogalmilag kizárt, hogy a bíróság hivatalból vizsgálja más, a kereset tárgyát nem képező szerződési feltételek tisztességtelenségét. Adott esetben a felperesek keresetét az ítélet tábla az alább kifejtendő indokok szerint nem találta teljesíthetőnek, így a hivatalból való vizsgálat kizárt volt, de a felperesek nincsenek elzárva attól, hogy az EUB számukra kedvező döntése esetén a kezelési költséggel kapcsolatos túlfizetés visszatérítése iránt külön pert indítsanak. Az ítélet tábla megjegyzi, hogy a felperesek az elsőfokú eljárásban egyébként nem is a kezelési költség kikötését kifogásolták, hanem éppen azt, hogy ezt a költséget nem tünteti fel a szerződés.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, de azt ki kell egészíteni azzal, hogy a peradatok szerint a felperesek fel nem mondott kölcsönszerződésből még fennálló, nem esedékes tartozása 2015. február 1. napjával forintosításra került. A kiegészített tényállás alapján az ítélet tábla az elsőfokú döntéssel egyetértett, annak jogi indokait azonban a következőkkel pontosítja, illetve egészíti ki.

A felperesek keresetéből azt lehetett megállapítani, hogy az I. rendű alperessel megkötött CHF alapú kölcsönszerződés egészenek érvénytelenségét egyrészt az árfolyamkockázat korlátlan viselését a felperesekre hárító szerződési feltétel tisztességtelenségére alapozva kérték, illetve ugyancsak állították, hogy az egész szerződés érvénytelen a Hpt. 213. § a), b), c), d) és e) pontja, továbbá a Ptk. 200. § (2) bekezdése, valamint 227. § (2) bekezdése alapján. Mindezekhez képest a keresetlevélben és a későbbi beadványokban a felperesek olyan jogszabályhelyekre is utaltak és olyan további állításokat tettek – így pl. hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé –, amelyek nem voltak értelmezhetők az előterjesztett kereseti kérelmekkel összefüggésben, mert nem volt világos és nem is lehetett rá következtetni, hogy amennyiben a szerződésnek nem vált a részévé az üzletszabályzat, az miként hat ki arra, hogy az árfolyam-kockázat viselésére vonatkozó feltétel tisztességtelen, vagy hogy a Hpt. és a Ptk. szerinti érvénytelenségi okok fennállnak. Az ítélet tábla tehát a kereseti kérelemmel összefüggést nem mutató egyéb előadásokat nem vizsgálta, illetve nem bírálta felül. Ezek közül kizárólag annak volt jelentősége a szerződés minősítése kapcsán, hogy milyen típusú szerződést kötöttek a felek. Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, ezért a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint csupán visszautal az elsőfokú ítélet indokaira, hogy a peres felek között deviza-alapú kölcsönszerződés és nem befektetési jellegű jogügylet jött létre. Szintén egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy mivel szerződő fél csak az I. rendű alperes volt, szükségtelen volt a II. rendű alperes perben állása, vele szemben a kereset az elsőfokú bíróság által adott helytálló indokok szerint nem teljesíthető, valamint abban is, hogy a szerződés nem irányul lehetetlen szolgáltatásra, nem ütközik nyilvánvalóan jóerkölcsbe és jogszabályba.

A Hpt.-re alapított érvénytelenségi okok kapcsán az ítélet tábla a következőket emeli ki: A 87/102/EGK irányelv – amely a Hpt. 213. § (1) bekezdés egyes alpontjaiban foglalt érvénytelenségi okok magyar jogba való átültetésére vezetett – elsősorban az EUB által értelmezendő, és ahogy azt az unió bírósága értelmezi, úgy kell a nemzeti bíróságnak a Hpt.-t alkalmazni a C-92/11. „RWE”-ítélet 58. pontja szerint. Márpedig az EUB a C-76/10. számú „Pohotovost”-ítéletében (71. ponttól kezdődően) egyértelművé tette, hogy azok a hiányosságok, amelyek nem fordulhatnak elő az Irányelv kötelező jellege folytán a szerződésben – tehát, amelyeket a Hpt. 213. § (1) bekezdése felsorol – elsősorban annak megítélése szempontjából lényegesek, hogy világos és érthető-e a kölcsönszerződés lényeges tartalma a fogyasztó számára, ezek a hiányosságok tehát elsősorban a 93/13/EGK irányelv alkalmazása szempontjából bírnak jelentőséggel. Az ítélet tábla álláspontja

szerint okirati hiányosság esetében – márpedig a Hpt. 213. § (1) bekezdésben felsorolt valamennyi hiány okirati hiányosság –, fel sem merülhet, hogy a hiányosságot magát egy tartalmi szempontú vizsgálatnak vesse alá a bíróság. Tehát azt lehet csak szankcionálni, ha a szerződésből valamely tartalmi elem teljes egészében hiányzik, ellenben azt, hogy szerződésben lévő valamely tartalmi elem a felperes álláspontja szerint nem kielégítő, már nem lehet a Hpt. 213. §-a alapján megítélni és az ott írt jogkövetkezményt fűzni hozzá, hanem – ahogy ez az EUB ítéletéből is következik – már csak a tisztességtelenség körében lehet figyelembe venni, mert tartalmi vizsgálatot csak a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések mentén lehet végezni.

Mindennek azért van jelentősége, mert a felperesek a Hpt.-n alapuló érvénytelenségi okok alapjául valójában a konstrukcióval – ami az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét is jelenti – összefüggő kifogásokat hoztak fel. Végső soron az általuk a szerződésből hiányolt elemeket oda lehet visszavezetni, hogy azok az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségéből eredő bizonytalanságok, mert előre nem látható, összecszerően meg nem határozható okok miatt nem tüntetett fel a szerződés olyan elemeket, amelyeket egyébként a Hpt. 213. § (1) bekezdésének alpontjai alapján el lehetne várni. Abban az esetben viszont, ha ezek a hiányosságok a konstrukcióból erednek, akkor valójában arról van szó, hogy a konstrukciót magát, tehát az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét kell vizsgálni, mert ahogyan arra a Kúria is a 2/2014. PJE határozat indokolásában rámutatott, a Hpt. szerinti hiányosság csak az egyébként tisztességesnek minősülő szerződési feltétel feltüntetése elmaradásának a következménye lehet. Tehát az, hogy a felperesek a konstrukciót, az árfolyamkockázat telepítését tisztességtelennek tartották, meghatározta, hogy mit kellett és lehetett vizsgálni, mert a felperesek előbbi álláspontjukból eredően nem hiányolhattak a szerződésből olyan tartalmi elemet, ami az árfolyamkockázatra vezethető vissza, hiszen ha a kockázat telepítése tisztességtelen, akkor nyilvánvaló, hogy ebből eredő hiányossága nem lehet a szerződésnek.

Egyebekben a Hpt.-re alapított konkrét hiányosságok kapcsán azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szerződés tartalmazza mind az ügyleti kamatot, mind a THM-et, nem a Hpt. szerinti érvénytelenségi ok, hanem egyéb következményei lehetnek, ha az előbbi tartalmi elemek nem megfelelően vagy rosszul vannak kiszámítva. A türelmi időszak kikötése önmagában indokolja az előre nem látható összecszerű bizonytalanságok miatt, hogy a türelmi időt követő törlesztőrészletek összege az ilyen típusú szerződésben nincs benne. Ha pedig a türelmi időszakból következik ez a szerződési hiányosság, akkor csak azt lehet vizsgálni, hogy maga a türelmi időszakos konstrukció – amely mintegy nyolc évig azt a lehetőséget biztosította a felperesek számára, hogy a kölcsön tőkeösszegét nem kell törleszteni, hanem csak a kamatot, illetve az egyéb költséget – tisztességtelen-e. Az ítéletábra álláspontja szerint ez a konstrukció nem lehet tisztességtelen, nem lehet egyensúlytalan, mert az, hogy nem lehet meghatározni a türelmi idő után következő törlesztőrészlet összegét, annak következménye, hogy nyolc évig kisebb a felperesek törlesztési kötelezettsége, tehát pénzügyileg kedvezőbb helyzetben vannak, mint azt követően és a türelmi időszak alkalmazása nyilván a szerződéskötés kori fizetőképességüknek megfelelt. Tehát a türelmi időszakos konstrukciót nem lehet olyan feltételnek tekinteni, amiből eredően a felpereseknek csak hátránya származna. A kezelési költség kapcsán azt kell megállapítani, ha a felperesek – másodfokú eljárásban már figyelembe nem vehető – álláspontja szerint a kezelési költség kikötése tisztességtelen, akkor értelemszerűen nem sérelmezhetik, hogy azt a szerződés nem tüntette fel, mert vagy azt sérelmezhetik, hogy a kezelési költség nincs a szerződésben, vagy pedig azt, hogy annak feltüntetése és felszámítása tisztességtelen, de a kettőt együtt érvénytelenségre vezető okként állítani alappal nem lehet.

Mindezekhez képest azt kellett a továbbiakban vizsgálni, hogy az árfolyamkockázat telepítésével kapcsolatos szerződési feltétel tisztességtelen-e és amennyiben igen, annak mi a következménye, és ezek a következmények levonhatók-e még vagy sem. Ebből a szempontból az „Ilyés”-ítéletet vette alapul az ítélőtábla, amelynek 2. kérdésre adott válaszából egyértelműen az derül ki, hogy a kockázatot telepítő I.1.) és III.2.) pontban foglalt feltétel – ami eredetileg a kettős árfolyamot tartalmazta – tisztességtelensége nem vizsgálható, mert az árfolyamrés helyébe a jogalkotó a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 3. § (2) bekezdése alapján, kógens jogszabályi rendelkezéssel mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés vonatkozásában a hivatalos MNB árfolyamot léptette. Tehát annak a kikötésnek, ami a törlesztőrészletben az MNB hivatalos árfolyamához igazodó kötelezettséget ír elő, a tisztességtelensége nem vizsgálható a 93/13/EGK irányelv 1. cikk (2) bekezdése, a Ptk. azt átültető 209. § (6) bekezdése és az „Ilyés”-ítélet 2. kérdésre adott válaszában első feléből kiindulva, mert az MNB árfolyamának alkalmazását előíró jogszabályi rendelkezésnek megfelelő feltétel az abszolút kivétel körébe esik.

Ugyanakkor az „Ilyés”-ítélet 2. kérdésre adott válaszából az derül ki, hogy ha van a szerződésnek olyan, az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét érintő további feltétele, amit az MNB árfolyammal történt jogszabályi módosítás nem érintett, akkor annak a tisztességtelensége továbbra is vizsgálható (68. pont). Az ítélőtábla álláspontja szerint a szerződés V.4.) pontjának (2) bekezdésében foglalt feltétel ilyennek minősül, mert az nem csupán tájékoztatás, hanem ez bontja ki az árfolyamkockázat vagyoni kihatásait. Az elnevezésének megfelelő tartalmú, deklaratív tájékoztatás, ami csupán másik szerződési feltételben előírt jogra, kötelezettségre vonatkozó tartalmat bont ki anélkül, hogy maga a tájékoztatás többletkötelezettségeket és jogokat is meghatározná, nem lehet tisztességtelen. Tisztességtelen kizárólag az Irányelv 2. cikk a) pontja és 3. cikk (1) bekezdése szerinti, a Ptk. 209. § (1) bekezdésében meghatározott fogalmat kielégítő, azaz szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket megállapító feltétel lehet, ami jogok és kötelezettségek vonatkozásában teremt a jóhiszeműség, tisztesség követelményeivel ellentétesen egyensúlytalan helyzetet a fogyasztó hátrányára. Az adott szerződési feltételnek a tájékoztatás mellett van jogokat és kötelezettségeket meghatározó tartalma, mert csak ebből derül ki, hogy az árfolyamkockázat valamennyi vagyoni hatását teljes egészében a felperesek viselik. Ezen azt kell érteni, hogy a felperesek gyakorlatilag korlátlan visszafizetési kötelezettséget vállaltak, ami az ítélőtábla szerint a most már nem vizsgálható I.1.) és III.2.) pontokból a szerződéskötés körülményei alapján egyáltalán nem következett. A 6/2013. Polgári Jogegységi határozatból kiindulva – miszerint a felperesek a forintkölsönhöz képest kedvezőbb kamatozású és ezáltal olcsóbb kölcsönhöz kívántak jutni – nem feltételezhető, hogy ezzel együtt, e céllal teljesen ellentétesen és ezt fel is ismerve mégis olyan szerződési konstrukció mellett döntöttek, ami a cél teljesülését abszolút megghiúsíthatja. A szerződéskötés körülményei alapján olyan korlátlan fizetési kötelezettséget, amely kiterjedt volna a törlesztőrészletek bármely okból való és bármilyen mértékű növekedésére felső határ nélkül, nyilván nem vállalhattak, mert az a deviza-alapú szerződéssel elérni kívánt céljukkal eleve ellentétes lett volna. Ezt támasztja alá egyebekben az alperes alkalmazottainak tanúvallomása is, akik azt erősítették meg, hogy nem számoltak a szerződéskötéskor a válsággal és Magyarországon nem volt elérhető olyan nyilvánosan hozzáférhető információ, ami a korlátlan forintgyengülést vetítette volna előre.

Mindezekhez képest tehát a szerződés V.4.) pontjának (2) bekezdésében foglalt feltételéből következik a a felperesek korlátlan, összegszerű határ nélküli és minden okra kiterjedő fizetési kötelezettsége, ami az ítélőtábla álláspontja szerint tisztességtelen, mert nem volt világos és érthető, egyébként pedig jelentős egyensúlytalanságot is eredményezett az alábbiak szerint.

Ahhoz, hogy az előbbi feltételt érthetőnek lehessen minősíteni a C-96/14. „Van Hove”-ítéletben foglalt konjunktív feltételeknek kellett volna teljesülnie, vagyis a feltétel alapján a felpereseknek is meg kellett volna tudni ismerni az árfolyamkockázatból eredő fizetési kötelezettségükre vonatkozó mechanizmust és az egyéb fizetési kötelezettséget eredményező feltételek működési mechanizmusa közötti összefüggést. Ezt a követelményt pedig a szerződés V.4.) pontjának (2) bekezdése nem elégíti ki, ami önmagában következik az „Ilyés”-ítélet 4. kérdésre adott válaszából, ami szerint az egyoldalú módosítási jogra és az árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételek szerződéskötés kori hatása nem hagyható figyelmen kívül az árfolyamkockázat átláthatóságának megítélése kapcsán. A három szerződési feltételből együtt (árfolyamrész, egyoldalú módosítási jog, árfolyamkockázat korlátlan viselése) nem volt átlátható a szerződéskötéskor a gazdasági következmény és ezeknek a mechanizmusoknak az egymásra hatása sem. A felperesek az említett három szerződési feltétel mellett nem tudták megállapítani és ellenőrizni, hogy az aktuális fizetési kötelezettségük összességében melyik feltételre visszavezethetően és hogyan változott, ezeknek az együtthatása, működése egyáltalán nem volt az ítélet táblája szerint felismerhető. A felperesek azt vállalták a szerződésben, hogy ha bármely okból a forint átmenetileg előre nem látható mértékben gyengül, vagy a gyengülés tartós és olyan mértékű, hogy a teljes futamidő alatt a kölcsön ebből következően „drágább” lesz, mint amilyen a forintkölcsön lett volna, akkor is és még hozzá bármely, akár a jövedelmi, vagyoni viszonyaikat meghaladó mértékben is megfizetik az így adódó tartozásukat. Amennyiben a szerződési feltétel világos, azaz nyelvtanilag érthető lett volna, a vállalt kötelezettségnek ezt a tartalmát kellett volna egyértelműen visszaadnia, de ez már csak azért sem valósult meg, mert az utolsó mondat ennek ellentmond. Az utolsó mondatból – miszerint a felperesek kijelentik, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték – ugyanis az tűnik ki, hogy a vállalat a fogyasztó saját fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelő, ami pedig soha nem jelenthet korlátlan összegű fizetési kötelezettségvállalást.

A világos és érthető megfogalmazás hiányában tehát a szerződési feltétel tisztességtelensége vizsgálható és az egyensúlytalanság két okból is megállapítható. Egyrészt azért, mert amint az a 2014/17/EU irányelv (a továbbiakban: Irányelv) (4) preambulum-bekezdéséből kitűnik az Irányelv megalkotását éppen az indokolta, hogy a kedvezőbb kamatozás ellenében a fogyasztók tömegei választották az idegen devizában felvett konstrukciót, amelynek a kockázatait nem értették meg, a konstrukció elterjedése piaci és szabályozási hiányosságokra vezethető vissza. A preambulum – amely egy uniós jogi aktusnak az uniós jogi szabályozás keletkezését alátámasztó megállapítása – maga állapítja meg, hogy nem volt világos és érthető a fogyasztók tömegei számára a kockázat. Az uniós jogalkotó tehát az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjével nézve arra a következtetésre jutott, hogy nem világos és érthető a korlátlan fizetési kötelezettséget érintő tájékoztatás, ehhez képest a jelen perben nincs olyan többlet-tényállási elem, amiből azt a következtetést lehetne levonni, hogy a felperesek viszont megértették azt. Az Irányelv a hatálybalépését követő időre a korlátlan kockázattal járó szerződési konstrukciót tiltja, mert vagy jogszabályban kell a kockázat mértékét meghatározni, vagy a kockázatkezelés lehetőségét kell a fogyasztónak biztosítani [23. cikk], vagyis azt a jogot, ami a perbeli szerződésből hiányzott, nevezetesen, hogy a felperesek a saját keresményük szerinti devizanemre, forintra válthassák át az alkalmazandó devizanemet és ezzel az elviselhetetlenné vált kockázatot legalább a jövőre nézve megszüntethessék. A szerződés a felperesek számára ilyen jogot nem biztosított, ugyanakkor az I. rendű alperes a maga számára az egyoldalú módosítási jogot a korlátlan kockázat mellett is biztosította, ami nyilvánvaló egyensúlytalanságot idézett elő. Az Irányelv ugyan nem volt még hatályban a szerződéskötés időpontjában, de az nyilvánvaló, hogy ami az Irányelv hatálybalépése után kötelező jogszabályi előírás, annak az ellenkezője a jogszabály hatálybalépése előtt sem lehetett tisztességes és egyensúlyban lévő helyzet.

Az egyensúlytalan helyzet az EUB C-226/12. számú „Konstruktor Principado SA”-ítéletében és a C-411/15. „Aziz”-ítéletben kifejtettek szerint is fennáll. Az előbbi értelmező ítéletében az EUB általános érvennyel úgy értelmezte a jelentős egyenlőség fogalmát a fogyasztóvédelmi irányelvben, hogy az alkalmazandó nemzeti joghoz képest a feltétel által jelentősen sérül a fogyasztó helyzete akár úgy, hogy szűkebbé válik a jogainak tartalma, akár úgy, hogy korlátozzák e jogai gyakorlását, akár pedig úgy, hogy olyan további többletkötelezettséggel terhelik, amelyek a nemzeti jog szabályai alapján nem terhelnék. Adott esetben az egyensúlytalanság már önmagában abból az okból megállapítható, hogy a szerződési feltétel megfosztotta annak lehetőségétől a felpereseket, hogy a pénzügyi válság okozta forintleértékelődés körülményei között az adott szerződés bíróság általi módosítását eredménnyel kérjék. A Ptk. 241. §-a alapján ugyanis akkor lehet kérni a szerződés bírói úton való módosítását tartós jogviszonyok esetén, ha a szerződéskötést követően olyan körülményváltozás áll be, amelynek folytán az egyik fél lényeges méltányos érdekét a szerződés sérti. A felperesek azzal, hogy bármely okból bekövetkező, bármilyen mértékű árfolyamváltozással összefüggésben korlátlan fizetési kötelezettséget vállaltak, elestek attól, hogy a bírói szerződésmódosítást eredménnyel kérjék, mert az ítélkezési gyakorlat szerint, ha az eredeti szerződésben vállalt kötelezettségvállalás bármilyen okból bekövetkező bármilyen változásra kiterjed, akkor nincs és nem is lehet a bírói szerződésmódosítás egyik feltételét jelentő utólagos körülményváltozás. Ha pedig a szerződés V.4.) pontjának (2) bekezdésébe foglalt feltétele miatt nem tudtak volna a felperesek a Ptk. 241. §-a szerinti bírói szerződésmódosítás jogával élni, akkor ez a jogi helyzetének kedvezőtlenebbé válását és jelentős egyenlőtlenség kialakulását eredményezi.

Kétségtelen, hogy a deviza-alapú szerződés szükségképpeni eleme a kockázat. A szerződéskötési körülmények alapján az átlagos fogyasztó által jól felmérhető, a szerződéses konstrukcióból eredő, normális piaci viszonyokra vonatkozó kockázat nem tisztességtelen. Tisztességtelennek csak a bármilyen, akár vis maior jellegű okra, illetve okokra visszavezethető olyan fizetési kötelezettség minősül, amit a szerződéskötéskor a fogyasztó nem láthatott előre. Ebből kiindulva meg kellene tudni határozni, hogy a kötés kori árfolyamhoz képest milyen összegű törlesztőrészlet-változás, illetve negatív irányú árfolyamváltozás az, amit a konstrukció lényegi sajátosságából adódóan viselni kell a felpereseknek, és mi az, ami ezt meghaladja, és csak az említett szerződési feltételből fakad. Amellett, hogy a felperesek maguk sem határozták meg, hogy mi lenne az az elviselhetetlen és korlátlan kockázat mérték, amelynek viselésére nem kötelezhetők, tehát nem adták elő, hogy hogyan kéne megosztani az árfolyamváltozásból eredő terheket, az ítélőtábla álláspontja szerint ennek nincs és nem is lehet már jelentősége, mert ahogy az a tényállás kiegészítésében is szerepel, a perbeli szerződés módosítva lett, forintosításra került. A forintosítás az egyensúlytalanságra vezető két körülményt orvosolta. Azt a hiányt, hogy a felperesek részére nem volt biztosítva az egyoldalú módosítási jog, a 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) pótolta és az árfolyamkockázat viselését kivezette, másrészt ez a kivezetés az árfolyamkockázat megosztását is jelentette, méghozzá a törvényhozó által meghatározott mértékben és módon a DH3 törvény 10. §-ában meghatározott kötelező árfolyammal.

Ehhez képest a felpereseknek valójában az volt az igénye, hogy ne a DH3 törvény által kogens jogszabállyal előírt árfolyamon legyen meghatározva a tartozásuk, hanem egy jóval kedvezőbb, a szerződéskötés kori árfolyamon, azaz valójában a törvény által előírt forintosítási árfolyamot vitatják, ami két okból sem lehetséges. Egyrészt a perbeli szerződés a DH3 törvény 1. § (1) bekezdés a) pontja szerint nem vitásan a DH3 törvény hatálya alá tartozik és a törvény hatályát meghatározó rendelkezése a bíróság számára kötelező. A DH3 törvényjavaslatához fűzött általános indokolás szerint a jogalkotó tudta, hogy a 2/2014. számú Polgári Jogegységi határozat 1. pontja értelmében az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltétel tisztességtelensége miatt szóba jöhet a

szerződés érvénytelensége. Ehhez képest a törvény hatályát nem tette attól függővé, hogy ebből az okból érvényes vagy érvénytelen szerződésről van szó, hanem általában úgy fogalmazta meg az 1. § (1) bekezdésében a hatályát, hogy az ott meghatározott időszakban megkötött szerződésekre vonatkozik a DH3 törvény hatálya, és a megkötött szerződés nem azonos a nem érvénytelen szerződéssel. Az ítéltábla szerint nincs lehetőség a kötelemben a törvény által bekövetkezett változások figyelmen kívül hagyására és a törvényben foglaltak ellenére a felperesek tartozásának ettől eltérő összegben való meghatározására, mert ez azt jelentené, hogy a DH3 törvény hatálybalépésekor e jogszabály hatálya alá tartozó szerződés a bírósági ítélet következtében kikerülne a törvény hatálya alól. Másrészt a szerződés törvényi módosítással meghatározott tartama a továbbiakban biztos nem lehet érvénytelen, mert ha az korábban érvénytelen volt is, akkor a törvény kogens rendelkezésével érvényessé vált. Ez jut kifejezésre egyébként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:60. § (2) bekezdéséből is, ami szerint a szerződés módosított tartalmával összefüggésben már csak a jogszabályi módosítással kapcsolatban érvényesíthető igény (bíróság általi szerződésmódosítás vagy elállás). E jogosultságokhoz képest speciális rendelkezést tartalmaz a DH3 törvény 12. §-a, miszerint akinek a forintosítás – beleértve annak az árfolyamát is – az érdekét sértette, a törvényben meghatározott feltételek esetén kezdeményezhette a forintra átváltás és a DH3 törvény 11. §-ában meghatározott kamatszabályok alkalmazásának mellőzését, más igény a törvény hatálya alá tartozó szerződések esetén már nem érvényesíthető, arra a fogyasztó már nem hivatkozhat, hogy a módosítással érintett és most már a törvénynek megfelelő szerződési tartalom érvénytelen. A felperesek a DH3 törvény 12. § (1) bekezdése szerint kérhették volna a forintra átváltás mellőzését, ennek hiányában viszont a 8. § szerint módosult a szerződés olyan forint összegű tartozásra, amit a felpereseknek megküldött ugyancsak a jogszabály által előírt kötelező tartalmú értesítés magában foglalt. Az előbbi, a szerződéskötés után bekövetkezett, de figyelmen kívül nem hagyható jogszabályi változások következtében a felpereseknek a peradatok szerint egyébként hatályos szerződés alapján fennálló tartozása forintban fennálló tartozás, amit nem lehet még mindig deviza alapúként kezelni és nem lehet az eredeti szerződéses konstrukcióra visszatérni, mert a szerződésnek a törvény kötelező jellegű rendelkezése folytán bekövetkező szerződésmódosulással meghatározott tartalmát nem lehet megváltoztatni. Ugyanerre a következtetésre jutott a Kúria Joggyakorlat-elemző Csoportja „Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazhatósága kölcsönszerződéseknél” című összefoglaló véleményében, melyben kifejtette, hogy a folytatódó érvénytelenségi perekben arra is figyelemmel kell majd lenni, hogy a fogyasztói kölcsönszerződéseknek az említett törvényi szabályok (értve ezalatt a devizatörvényeket) által kialakított (módosított) tartalma már fogalmilag nem minősülhet érvénytelennek (összefoglaló vélemény 49. oldal).

Mindezekhez képest az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét indokainak előbbi kiegészítésével, illetve módosításával hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján, a 82. § (1) bekezdése szerint egyetemlegesen kötelesek az I. és a II. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megtérítésére. Az ítéltábla az alperesek képviselőjének munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján a megbízási szerződés szerint azonban az előterjesztett munkaidő ráfordítást eltúlzottnak ítélve 5 óra alapulvételével határozta meg áfával növelt mértékben. Szintén a felperesek kötelesek viselni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint a feljegyzett fellebbezési illetéket.

Budapest, 2019. március 14.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Matosek Edina s.k.. Benedek Szabolcs s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: